

Justitie

Internationale Kinderontvoering

Inhoud

- Internationale kinderontvoering **2**
- Internationale samenwerking **2**
- Landen aangesloten bij de verdragen **3**
- Landen niet aangesloten bij de verdragen **3**
- Wat kunt u als achtergebleven ouder doen? **3**
- Wat moet de Nederlandse Centrale autoriteit weten? **4**
- Wat kan de Nederlandse Centrale autoriteit voor u doen? **5**
- Wanneer kan de Nederlandse Centrale autoriteit weinig of niets voor u doen? **8**
- Hoe lang duurt het voordat het kind terugkeert naar zijn gewone verblijfplaats? **9**
- Wat gaat de terugleidingsprocedure u kosten? **9**
- Dreigende internationale kinderontvoering **10**
- Het bevorderen, regelen of beschermen van een vreedzame uitoefening van het omgangsrecht **10**
- Het adres en telefoonnummer van de Nederlandse Centrale autoriteit **11**
- Hebt u vragen of wilt u meer informatie **11**

Internationale kinderontvoering

Internationale kinderontvoering is de juridische benaming voor een ingrijpende gebeurtenis die alle betrokkenen bijzonder veel ellende bezorgt. Van internationale kinderontvoering is sprake als een kind ongeoorloofd naar een ander land wordt overgebracht of daar ongeoorloofd wordt vastgehouden. Bijvoorbeeld na een afgesproken periode van vakantie in het buitenland.

Onder *ongeoorloofd* wordt verstaan: in strijd met het gezagsrecht van het land waar het kind zijn *gewone verblijfplaats* had. Onder gewone verblijfplaats wordt verstaan: de plaats waar het kind vóór de overbrenging of achterhouding zijn hoofdverblijf had, de plaats waar het zwaartepunt van zijn leven lag, waar hij naar school ging en waar hij vriendjes en vriendinnetjes had.

Bij internationale kinderontvoering gaat het meestal om een ouder die een kind meeneemt naar een ander land zonder toestemming van de andere ouder. Het kunnen echter soms ook grootouders, familieleden of andere belanghebbenden zijn die met internationale kinderontvoering van doen krijgen of zich eraan schuldig maken.

Internationale samenwerking

Internationale kinderontvoering komt overal ter wereld voor. Om dat probleem aan te pakken heeft een groot aantal landen onderling afspraken gemaakt. Het resultaat van die afspraken is neergelegd in twee internationale verdragen: *“Haags verdrag inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen”* en *“Europees verdrag betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake het gezag over kinderen en betreffende het herstel van het gezag over kinderen”*.

Het is in het belang van kinderen dat zij niet door eenzijdige stappen van één van de ouders uit de vertrouwde sociale en emotionele omgeving van hun vaste verblijfplaats worden weggehaald. De bedoeling van de verdragen is de oorspronkelijke situatie te herstellen. Het geeft geen regeling tot oplossing van geschillen inzake het gezag. Die geschillen moeten worden beoordeeld door de rechter van de gewone verblijfplaats van het kind. Deze kan het beste rekening houden met de belangen van het kind. Daar kan ook het beste een eventueel onderzoek worden gedaan naar de leefsituatie van het kind.

In Nederland zijn beide verdragen van kracht. Dit betekent dat indien een kind uit Nederland naar het buitenland of uit het buitenland naar Nederland wordt ontvoerd, gebruik kan worden gemaakt van de regelingen die in de verdragen zijn vastgelegd.

Landen aangesloten bij de verdragen

In de landen die bij de internationale verdragen zijn aangesloten zijn centrale autoriteiten in het leven geroepen die zich bezighouden met de uitvoering van de verdragen. De centrale autoriteiten van de verdragslanden werken onderling nauw samen. Indien u te maken krijgt met internationale kinderontvoering, kunt u zich in Nederland wenden tot de Nederlandse Centrale autoriteit. De telefoonnummers van de Nederlandse Centrale autoriteit zijn achter in de brochure te vinden.

De lijst van verdragslanden kunt u vinden op de volgende websites: www.hcch.net (Hague Conference International Private Law) en www.coe.int (Council of Europe).

Landen niet aangesloten bij de verdragen

Indien het kind is overgebracht naar een land dat niet is aangesloten bij een van de twee internationale verdragen zal de Nederlandse Centrale autoriteit uw verzoek tot teruggeleiding registreren. Vervolgens wordt uw verzoek overgedragen aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Omdat er in zo'n geval niet een buitenlandse centrale autoriteit is met wie kan worden samengewerkt, gaat het verzoek dan langs diplomatieke weg naar de Nederlandse vertegenwoordiging in het betreffende land.

Wat kunt u als achtergebleven ouder doen?

Het is noodzakelijk om zo snel mogelijk nadat een kind is ontvoerd, contact op te nemen met de Nederlandse Centrale autoriteit. De kans dat het meegenomen kind terugkeert is dan groter.

Het is ook mogelijk rechtstreeks contact op te nemen met de Centrale autoriteit in het land waar het kind naartoe is gebracht. U moet altijd aangifte doen of melding maken van vermissing bij de plaatselijke politie. Dit is met name van belang als

degene die het kind heeft ontvoerd in strijd handelt met een strafbepaling. Zo is dit in Nederland het geval als de verdenking bestaat van “onttrekking van een minderjarige aan het wettig gezag”, een situatie waarbij degene die een kind heeft ontvoerd niet belast is met het ouderlijk gezag. Een strafvervolgning betekent niet automatisch de terugkeer van het kind. Dit leidt (slechts) tot vervolging en berechting van de vermoedelijke dader. Bij de politie moet u ook altijd om een internationale signalering en plaatsing van een foto op de website ‘Vermiste Kinderen’ vragen.

Wat moet de Nederlandse Centrale autoriteit weten?

Als u een aanvraag tot teruggeleiding van een kind wilt indienen nadat een kind ongeoorloofd naar een ander land is overgebracht, dient u bij de Nederlandse Centrale autoriteit een aanvraagformulier op te vragen. Vervolgens wil de Nederlandse Centrale autoriteit het volgende weten:

- *Leeftijd van het kind*
- *Woonplaats van de verzoekende ouder en het kind*
- *Ouderlijk gezag*
- *Bestaat er een omgangsregeling?*
- *Toedracht van de kinderontvoering*
- *(Vermoedelijke) verblijfplaats van het kind*

Leeftijd van het kind De internationale verdragen betreffende internationale kinderontvoering zijn van toepassing op kinderen jonger dan 16 jaar. Is een kind 16 jaar of ouder, dan kan de Centrale autoriteit niet optreden.

Woonplaats van de verzoekende ouder en het kind De internationale verdragen zijn van toepassing als het kind zijn gewone verblijfplaats in Nederland of in een ander verdragsland heeft.

Ouderlijk gezag Tijdens het huwelijk oefenen beide ouders in het algemeen samen het gezag uit over het kind. Dit betekent dat beiden verantwoordelijk zijn voor de verzorging en opvoeding van het kind. Gezamenlijk gezag heeft tot gevolg dat de ouders samen dienen te beslissen over de verblijfplaats van het kind. Indien de ouders tijdens het huwelijk samen het ouderlijk gezag uitoefenden, komt hierin, volgens de Nederlandse wet sinds 1998, geen verandering na een

echtscheiding. Dit is alleen dan anders wanneer dat door de rechter zo is bepaald. Er is dan in de echtscheidingsbeschikking of in een aparte beschikking een nieuwe regeling betreffende het ouderlijk gezag opgenomen. In het buitenland is het gezag na echtscheiding vaak ongeveer op gelijke wijze geregeld. Volgens de Nederlandse wet oefenen ongehuwde ouders alleen samen het gezag uit indien dit op gezamenlijk verzoek in het gezagsregister is aangetekend.

Bestaat er een omgangsregeling? Er bestaat een omgangsregeling indien deze door de ouders is overeengekomen en/of door de rechter is vastgesteld. Van het niet naleven van een omgangsregeling is sprake als het kind in strijd met gemaakte afspraken en zonder de toestemming van de andere ouder

- a) naar het buitenland is meegenomen en
- b) na afloop van de omgangsregeling niet terugkeert.

Van internationale kindervervoering is dus ook sprake als een kind na een omgangsregeling niet terugkeert.

Toedracht van de kindervervoering Het is belangrijk om op het aanvraagformulier de precieze omstandigheden aan te geven waaronder de ontvoering heeft plaatsgevonden. Uit de beschrijving moet vooral blijken waarom het in strijd met het gezagsrecht is om het kind naar een ander land mee te nemen.

(Vermoedelijke) verblijfplaats en omstandigheden van het kind Voorts is informatie over de (vermoedelijke) verblijfplaats en de omstandigheden van het kind in het buitenland van belang, alsmede alle overige informatie die de terugleiding van uw kind naar Nederland kan bevorderen.

De Nederlandse Centrale autoriteit kan uw verzoek pas in behandeling nemen als zij het volledig ingevulde aanvraagformulier en de bijbehorende documenten heeft ontvangen. Het is van belang dat u dit zo snel mogelijk doet.

Wat kan de Nederlandse Centrale autoriteit voor u doen?

Indien sprake is van een ontvoering van een kind vanuit Nederland naar het buitenland (uitgaande zaken) of vanuit het buitenland naar Nederland (inkomende zaken), kan de Nederlandse Centrale autoriteit het volgende voor u doen:

Uitgaande zaken Verdragslanden

De verblijfplaats van het kind vaststellen Meestal zal, zonder veel moeite, vastgesteld kunnen worden naar welk land het kind is ontvoerd en waar het zich daar bevindt. Is dat niet het geval, dan kan de hulp worden ingeroepen van justitie en politie in het land aldaar bij het bepalen van de verblijfplaats van het kind.

De terugkeer van het kind bevorderen De centrale autoriteiten van de betrokken landen proberen eerst de terugkeer op vrijwillige basis te regelen. In sommige verdragslanden treden de centrale autoriteiten zelf op in de procedures en in andere verdragslanden schakelen zij hiervoor een advocaat in. Wanneer de ontvoerende ouder niet vrijwillig meewerkt dan zullen de betrokken centrale autoriteiten behulpzaam zijn bij het aanhangig maken van een teruggeleidingsprocedure.

De terugkeer van het kind regelen Als de rechter heeft besloten dat het kind moet terugkeren naar zijn gewone verblijfplaats, dan kunnen de ouders de terugkeer onderling regelen. Ingeval dit niet mogelijk is, zal de Nederlandse Centrale autoriteit samen met de buitenlandse centrale autoriteit de terugkeer regelen.

Uitgaande zaken Niet-Verdragslanden

In de landen die niet aangesloten zijn bij een van de internationale verdragen bestaan geen centrale autoriteiten. Indien er sprake is van een ontvoering van een kind naar een Niet-Verdragsland wordt de zaak door de Nederlandse Centrale autoriteit geregistreerd en doorgestuurd naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken stuurt het verzoek zo spoedig mogelijk door naar de Nederlandse vertegenwoordiging (ambassade/consulaat) in het betreffende land.

De Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland zijn bij de uitoefening van hun diplomatieke en consulaire bevoegdheden in die Staat gebonden aan de algemeen geldende geschreven en ongeschreven regels van die Staat.

Contact met minderjarige leggen Voor zover de lokale situatie het toelaat, probeert de Nederlandse vertegenwoordiging het contact met de minderjarige te onderhouden. Indien contact met de minderjarige door de ontvoerende ouder of

diens familieleden onmogelijk gemaakt wordt, zullen de autoriteiten van het land verzocht worden hierbij te bemiddelen opdat een gesprek met de minderjarige en eventueel de familieleden mogelijk gemaakt kan worden.

Adressen en telefoonnummers verstrekken In sommige gevallen dient de achtergebleven ouder in het land waar het kind wordt achtergehouden een gerechtelijke procedure inzake het ouderlijk gezag te starten of een procedure om de andere ouder tot afgifte van het kind te dwingen. De Nederlandse vertegenwoordiging treedt niet met of namens de achtergebleven ouder op in dergelijke procedures. Om de achtergebleven ouder zoveel mogelijk behulpzaam te zijn bij het vinden van een advocaat in dat land, kan desgewenst en voor zover mogelijk, wel een actuele lijst worden samengesteld van advocaten gespecialiseerd in het personen- en familierecht.

Voor zover er in het betreffende land maatschappelijke hulporganisaties bestaan, zou daarvan eveneens op verzoek een lijst kunnen worden samengesteld opdat de achtergebleven ouder zich desgewenst ook tot dergelijke organisaties voor advies kan wenden. Ook in Nederland zijn er diverse organisaties die u daarbij behulpzaam kunnen zijn (Stichting Gestolen Kinderen, Stichting Lawine, DCI en ISS).

Inkomende zaken

In Nederland wordt er door de Centrale autoriteit geen onderscheid gemaakt tussen verzoeken uit Verdragslanden en Niet-Verdragslanden. Alle verzoeken worden door de Centrale autoriteit volgens de voorwaarden van de internationale verdragen behandeld.

De verblijfplaats van het kind vaststellen Meestal zal zonder veel moeite vastgesteld kunnen worden waar het ontvoerde kind in Nederland verblijft. Is dat niet het geval, dan kan de hulp worden ingeroepen van justitie en politie bij het vaststellen van de verblijfplaats van het kind.

De terugkeer van het kind bevorderen De centrale autoriteiten van de betrokken landen proberen eerst de terugkeer op vrijwillige basis te regelen. Om die reden zoekt de Nederlandse Centrale autoriteit eerst contact met degene die het kind heeft ontvoerd, waarbij zij duidelijk maakt dat er gerechtelijke stappen

zullen worden genomen als niet binnen een bepaalde termijn een onderlinge regeling wordt bereikt. Heeft het contact niet het gewenste resultaat, dan schakelt de Nederlandse Centrale autoriteit de rechter in.

De Nederlandse Centrale autoriteit kan nadere informatie verstrekken over de procedures die nodig kunnen zijn om de terugkeer van het kind te bevorderen.

De terugkeer van het kind regelen Als de rechter heeft besloten dat het kind moet terugkeren naar zijn gewone verblijfplaats, dan kunnen de ouders de terugkeer onderling regelen. Ingeval dit niet mogelijk is, zal de Nederlandse Centrale autoriteit samen met de buitenlandse centrale autoriteit de terugkeer regelen.

Wanneer kan de Nederlandse Centrale autoriteit weinig of niets voor u doen?

In de volgende gevallen moet u er rekening mee houden dat de bemiddeling van de Nederlandse Centrale autoriteit weinig of geen resultaat oplevert.

Uw verzoek om bemiddeling is aan de late kant Hoe eerder u de Nederlandse Centrale autoriteit bij de zaak betreft, hoe groter de kans van slagen. Als er langer dan één jaar is verstreken tussen de ontvoering en het verzoek bij de rechter, kan de rechter vaststellen dat het in het belang van het kind is dat het niet terugkeert naar zijn gewone verblijfplaats omdat het kind inmiddels is geworteld in de nieuwe situatie. Daarom is het van belang dat u als achtergebleven ouder het volledig ingevulde aanmeldformulier en de bijbehorende documenten zo spoedig mogelijk na de ontvoering aan de Centrale autoriteit retourneert.

Terugkeer betekent gevaar voor het welzijn van het kind De rechter zal meestal een verzoek tot terugkeer afwijzen als de terugkeer een gevaar voor de geestelijke en/of lichamelijke gezondheid van het kind oplevert en het kind daarvoor op een of andere manier in een ondraaglijke situatie komt.

Het kind maakt ernstig bezwaar tegen zijn terugkeer In procedures over ouderlijk gezag en omgang is het gebruikelijk dat de rechter rekening houdt met de voorkeur van het kind. Het kind moet hiervoor wel oud genoeg en voldoende mondig zijn. Bovendien moet het kind in staat zijn de situatie te begrijpen. Ook in procedures over internationale kinderonvoering is de voorkeur van het kind van

invloed. In verband met die voorkeur kan de rechter besluiten dat het kind niet hoeft terug te keren.

U hebt toch niet het ouderlijk gezag over het kind Het is mogelijk dat u in de stellige overtuiging leefde dat u het ouderlijk gezag over het kind had. Bij nadere bestudering van de stukken kan blijken dat dat echter niet het geval is. Het kind blijft dan in het algemeen bij de ouder die wél het ouderlijk gezag heeft.

Het ontvoerde kind is 16 jaar of ouder Is het ontvoerde kind 16 jaar of ouder, dan neemt de Centrale autoriteit de zaak niet in behandeling. Wordt een kind tijdens de behandeling van de zaak 16 jaar, dan staakt de Centrale autoriteit de behandeling.

Hoe lang duurt het voordat het kind terugkeert naar zijn gewone verblijfplaats?

De bedoeling van de samenwerking tussen de Verdragslanden bij internationale kinderontvoering is duidelijk: aan een ontvoering moet zo snel mogelijk een eind worden gemaakt. Toch kan er heel wat tijd mee gemoeid zijn. Zeker als het kind niet vrijwillig wordt teruggestuurd en er dus een beslissing van een rechter nodig is. Bij het informeren naar de stand van zaken kan de Nederlandse Centrale autoriteit u behulpzaam zijn. Bij ontvoering naar Niet-Verdragslanden dient u er rekening mee te houden dat de mogelijkheden van de Nederlandse overheid tot terugleiding naar Nederland zeer beperkt zijn.

Wat gaat de terugleidingsprocedure u kosten?

Het is niet mogelijk aan te geven wat de exacte kosten zijn van een internationale kinderontvoering. De bemoeienissen van de Nederlandse Centrale autoriteit zijn in ieder geval kosteloos. Indien de buitenlandse centrale autoriteit een advocaat moet inschakelen, komen de kosten in beginsel voor uw rekening. Wanneer u onvoldoende middelen heeft om die kosten op te brengen, komt u aldaar doorgaans in aanmerking voor gesubsidieerde rechtsbijstand, ongeveer op dezelfde wijze als in Nederland. Dat wil zeggen dat u een eigen bijdrage betaalt in overeenstemming met uw werkelijke draagkracht. Indien u een aanvraag om gesubsidieerde rechtshulp wilt doen, zult u bereid moeten zijn een aantal financiële

gegevens, zoals uw maandelijkse inkomen en vaste lasten, mee te delen. Eveneens dient u rekening te houden met de reis- en eventuele verblijfskosten die gemaakt moeten worden als de feitelijke teruggeleiding van het kind plaatsvindt. Zij komen voor rekening van de verzoekende ouder.

Dreigende internationale kinderontvoering

De Nederlandse overheid kan geen procedures starten of begeleiding bieden bij een dreigende kinderontvoering naar het buitenland. Wel kan zij u informeren over of doorverwijzen naar instanties die u daarbij behulpzaam kunnen zijn (Stichting Gestolen Kinderen, ISS en Stichting Lawine). Achter in deze brochure vindt u de adressen en telefoonnummers van de genoemde instanties.

Het bevorderen, regelen of beschermen van een vreedzame uitoefening van het omgangsrecht

Bij de opstellers van de verdragen betreffende internationale kinderontvoering leefde de gedachte dat men kinderontvoeringen kan tegengaan als het omgangsrecht op goede wijze wordt uitgeoefend. Vanuit deze gedachte vloeit voor de centrale autoriteiten de verplichting voort samen te werken teneinde erop toe te zien dat de voorwaarden voor het uitoefenen van het internationale omgangsrecht worden nageleefd en dat de belemmeringen die aan de uitoefening van het internationale omgangsrecht in de weg staan worden weggenomen.

De centrale autoriteiten kunnen – rechtstreeks of door tussenkomst van derden – een gerechtelijke procedure instellen tot het bevorderen, regelen of beschermen van het internationale omgangsrecht. Indien u de Centrale autoriteit in het kader van een internationale omgangsregeling wilt inschakelen, kunt u een aanvraag indienen op dezelfde wijze als hiervoor beschreven voor het indienen van een aanvraag met betrekking tot internationale kinderontvoering.

Het adres en telefoonnummer van de Nederlandse Centrale autoriteit

Deze brochure heeft u willen informeren over zaken die betrekking hebben op internationale kindervervoering. Mocht u nog vragen hebben, kunt u daarmee terecht bij de volgende instanties:

Centrale autoriteit

Telefonisch van maandag tot en met vrijdag bereikbaar tussen 10.00 en 16.00 uur.

U kunt ook schrijven naar:

Ministerie van Justitie

Directie Justitieel Jeugdbeleid

Afdeling Juridische en Internationale Zaken

Postbus 20301 (bezoekadres: Schedeldoekshaven 100, 2511 EX Den Haag)

2500 EH Den Haag

Telefoon (070) 370 62 52 / 69 66

De lijst van verdragslanden kunt u vinden op de websites:

www.hcch.net (Hague Conference International Private Law) en www.coe.int (Council of Europe).

Op www.justitie.nl vindt u onder 'publiek/familie en gezin/kinderbescherming' meer informatie over de Centrale autoriteit internationale kindervervoering.

Hebt u vragen of wilt u meer informatie

Voor algemene informatie en het aanvragen van brochures, kunt u contact opnemen met de telefonische informatielijn van de gezamenlijke ministeries:

Postbus 51 Infolijn

Telefoon 0800 - 8051 (gratis)

Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 09.00 tot 21.00 uur.

Internet: www.postbus51.nl

E-mail: vragen@postbus51.nl

U kunt ook contact opnemen met:

Ministerie van Justitie

Directie Voorlichting, Afdeling in- en externe communicatie

Postbus 20301

2500 EH Den Haag

Telefoon (070) 3 70 68 50

Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 09.00 tot 17.00 uur

Internet: www.justitie.nl

E-mail: voorlichting@minjus.nl

Stichting Gestolen Kinderen

Postbus 43

1610 AA Bovenkarspel

Telefoon (013) 4 56 00 15

E-mail: info@gestolenkinderen.nl

Stichting Lawine

Postbus 51100

1007 EC Amsterdam

E-mail: st.lawine@worldonline.nl

International Social Services (ISS)

Postbus 1019

5200 BA Den Bosch

Telefoon (073) 6 91 14 50

Defence for Children International

Postbus 75297

1070 AG Amsterdam

Telefoon (020) 4 20 37 71

Aan de inhoud van deze brochure kunt u geen rechten ontlelen.

Het leven kent vele gebeurtenissen met juridische gevolgen. Justitie is verantwoordelijk voor de wetten die uw familie- en gezinsangelegenheden regelen. Zo weet u welke rechten en plichten gelden voor u, uw gezin of uw familie.

Justitie maakt rechten en plichten duidelijk

Uitgave Ministerie van Justitie. Gewijzigde herdruk, november 2004

code 4018 | **oplage** 20.000